

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 6. oktobra 1942-XX

Cena posamezni številki 0.60

Iz seje ministrskega odbora za preskrbo

Medministrski odbor za preskrbo in cene je na svoji seji, ki ji je predsedoval Duce, sklepal o naslednjih zadevah:

Nagrade za večji žitni pridelek. Dosedanja za nagrade določena vsota 1850 milijonov lir se zaokroži na dve milijardi lir. Nagrade bodo razdeljene po izročitvi pšenice, pridelane v letu 1942/43. Poleg tega so bile določene posebne nagrade v skupnem znesku 150 milijonov, ki jih dobe kmetovalci južne Italije in otkov za povečanje pšeničnega pridelka.

Položaj železne industrije je orisal predsednik državne zveze kovinskih industrijcev, odbor pa je ugotovil, da železna industrija popolnoma krije vojaško in civilno potrošnjo, da je napredovala v avtarkiji ter da se drži cen, ki so bile za njene izdelke določene meseca junija l. 1940.

O razdelitvi in ceni drv in oglja je poročal poveljnik gozdne milice. Odbor je njegovo poročilo odobril ter izdal nekatera navodila o proizvodnji, uporabi in razdelitvi.

Tipiziranje izdelkov se širi in izpopolnjuje, pri čemer se uveljavlja dobra organizacija pri uporabi surovin ter pri razdelitvi gotovih izdelkov. Ministrski odbor je odredil, da se mora pospešiti izdelovanje in razpečevanje novih tipiziranih izdelkov. Razvoj proizvodnje tipiziranih izdelkov bo zagotovil normalno preskrbo prebivalstva pri stalnih in zmogljivih cenah v okviru omejitve civilne potrošnje, ki je potrebna zaradi vojne.

Prihodnja seja medministrskega odbora bo 19. t. m.

Iz socialne statistike Ljubljanske pokrajine

Povprečno število zavarovanih delavcev in nameščenecv je bilo v mesecu avgustu pri Zavodu za socialno zavarovanje 20.483, pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu 4.511, pri »Merkurju« 91, pri vseh treh zavodih pa 25.085.

Število zavarovancev se je od julija zmanjšalo za 673 oseb ali za 2.61 %. Stalež delanezmognih bolnikov je znašal v avgustu pri vseh treh zavodih povprečno 786 ali 3.13 % (julija 3.12 %).

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki ustreza približno faktičnemu dnevniemu zaslužku povprečnega delavca, je znašala v avgustu pri Zavodu za socialno zavarovanje 22.51, pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu 31.55, pri »Merkurju« 39.04, pri vseh treh zavodih skupno pa 24.20 lire.

Povprečna zavarovana mezda je narasla za 0.32 lire, in sicer pri moških za 0.35 lire, pri ženskah pa za 0.19 lire.

Skupna dnevna zavarovana mezda je bila v avgustu 606.994 lir. Pri znižanju števila zavarovancev so prizadete naslednje skupine: tekstilna industrija — 122 delavcev, kovinska industrija — 108 delavcev, oblačilna industrija — 100 delavcev, industrija za predelovanje lesa — 66 delavcev, trgovina — 89 delavcev itd.

Brivske in frizerske mojstre

opozarjamo na spremembo delovnega časa. Obratovalnice morajo biti odprte v zimskem času od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30, ob

Za gradnjo malih in cenjenih stanovanj

Ustanovitev Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal

na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajoč za potrebno, da se olajša gradnja stanovanj za manj imovite družine pokrajine in na osnovi sklepov občine Ljubljana, Hranilnice Ljubljanske pokrajine v Ljubljani, Poštne hranilnice, Pokojninskega zavoda za nameščence in Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine, s katerimi so bili odobreni glavni vložki v zavod, ki naj bi se ustanovil, naslednjo naredbo:

Člen 1. — Ustanavlja se Fašistični avtonomni zavod za ljudske stanovanjske hiše Ljubljanske pokrajine.

Zavodu je namen priskrbovati stanovanja manj imovitim družinam v vseh občinah pokrajine, kjer bi se pokazala potreba.

V ta namen ustanavlja Zavod lahko odseke za ljudske stanovanjske hiše in odseke za gradnjo malih in cenjenih stanovanj, z ločeno upravo in proračunom.

Člen 2. — Zavod sme pridobivati stavbišča in stanovanjske hiše in jih zidati, kakor tudi opravljati vse posle za doseg njegovih namenov.

Člen 3. — Začetna glavna Zavoda, ki se lahko kasneje zviša, sestoji iz vložkov naslednjih ustanov:

Visoki komisariat (gotovinski vložek) lir 1.000.000.—;

občina Ljubljana (vložek v naravi — stavbišča) lir 461.700.—;

Hranilnica Ljubljanske pokrajine (gotovinski vložek) lir 200.000.—;

Poštna hranilnica (gotovinski vložek) lir 200.000.—;

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani (gotovinski vložek) lir 200.000.—;

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine (gotovinski vložek) lir 200.000.—.

Skupaj lir 2.261.700.—.

Člen 4. — Zavod vodi upravni svet, sestavljen iz:

enega predsednika in dveh svetnikov, ki jih imenuje Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino;

enega svetnika, ki ga imenuje tajnik Zveze bojovniških fašijev v Ljubljani;

enega svetnika, ki ga imenuje ljubljanski župan;

dveh svetnikov, ki ju imenujejo sporazumno ostale ustanove, prispevajoče h glavnici.

Člen 5. — Upravno nadzorstvo opravlja odbor treh preglednikov in dveh njihovih namestnikov, ki jih imenuje Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino.

Člen 6. — Ustanove in osebe, ki prispevajo h glavnici Zavoda, si ne morejo pridržati druge pravice nego do prejemanja obresti, ne več ko po 5 %, in do povračila plačanih zneskov oziroma protivednosti za vložke v naravi.

Člen 7. — Z odlokom lahko Visoki komisar za Ljubljansko po-

sobotah in pred prazniki pa do 19. Po predpisanem delovnem času se morajo vsi ravhati.

krajino vključiti v Zavod tudi občinske uprave za ljudske stanovanjske hiše kakor tudi posebne uprave, poslujoče pri podpornih in dobrodelnih združbah in pri združbah za vzajemno pomoč.

Člen 8. — V novozgrajenih hišah Zavoda smejo stanovanja imeti poleg priteklin največ po tri stanovanjske prostore; vsako mora imeti neposreden dohod s stopnišča ali s ceste, imeti mora svoje stranišče in svojo notranjo vodovodno pipo.

Člen 9. — Pri novih oddajah stanovanj mora dajati Zavod prednost manj imovitim in ob enakih drugih pogojih številnejšim družinam, v razmerju s številom stanovanjskih prostorov.

Člen 10. — Nadrobnejši predpisi za poslovanje Zavoda se izdajo s pravili, ki jih sklene upravni odbor in predloži v odobritev Visokemu komisarju za Ljubljansko pokrajino.

Člen 11. — Občine so dolžne, kolikor je to potrebno za gradnjo hiš Zavoda, ob svojih stroških napraviti greznice, položiti cestne vode za pitno vodo in za razsvetljavo kakor tudi ceste urediti in jih opremiti z razsvetljavo.

Občine se tudi pooblašajo, da smejo postaviti v svoje proračune prispevke za Zavod in mu za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš odstopiti lastna ali razlaščena zemljišča brezplačno ali po lastni ceni. Tudi se pooblašajo, da v mejah kakor jih dovoljujejo veljajoči zakoni, razlaščajo radi odstopa Zavodu stavbišča drugih oseb.

Člen 12. — Z odlokom Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino se morejo v prid Zavoda razlastiti ali začasno zavzeti stavbišča, nedovršene hiše, kamnolomi in apnenice, ki so potrebni za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš ali malih in cenjenih stanovanj Zavoda.

V odloku, s katerim se odreja razlastitev ali začasni zavzem, se izdajo izvršilna navodila in se določi pripadajoča odškodnina.

Davčne in druge olajšave

Člen 13. — Vsa opravila glede ustanovitve Zavoda, odobritve njegovih pravil in morebitnih sprememb in kasnejših sprememb glavnice so oproščena taks vsakršne vrste, bodisi državnih ali pokrajinskih.

Zavod je nadalje oproščen plačevanja davka na dohodek od podjetij in na rente kakor tudi plačevanja vseh taks po zakonu o taksah z dne 27. junija 1921 s poznejšimi spremembami in po zakonu o sodnih taksah z dne 30. maja 1930 s poznejšimi spremembami kakor tudi vseh posebnih dopolnilnih in dodatnih taks kakršne koli narave in vrste v prid kakršne koli ustanove. Vendar oprostitev ne velja za menične takse (tar. post. 31 zakona o taksah).

Člen 14. — Oproščeni vsakršnih davkov, taks ter dopolnilnih in dodatnih taks so:

a) prenosi lastninske pravice na nepremičninah in premičninah, ki

jih kakor koli pridobi Fašistični avtonomni zavod za ljudske stanovanjske hiše kakor tudi zadevne pravne listine;

b) vsa pravna opravila, listine, potrdila in pobotnice, prošnje, predlogi, zemljiškoknjižni vpisi za posojila, ki jih najame Fašistični zavod za ljudske stanovanjske hiše in za posojila, ki jih izda ta zavod radi gradnje ljudskih stanovanjskih hiš.

Prenos lastninske pravice od Fašističnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše na prvega naslednika je zavezan plačilu četrtnine rednih državnih in samoupravnih taks.

Člen 15. — Zavod je oproščen plačevanja občinskih gradbenih taks in so hiše, ki jih zgradi Zavod, oproščene za dobo 25 let davka na dohodek od zgradb kakor tudi gosaščine.

Člen 16. — Zavod sme sklepati v upravnojavni obliki pogodbe o gradnji, posojilne in najemne po-

godbe ter določiti posebnega svojega uradnika za njih sestavljanje in hrambo.

Če si vzame Zavod na pomoč notarje, gre notarju le ena četrtnina sicer pripadajočih nagrad, pristojbin ali odškodnin.

Člen 17. — Sodna opravila za Zavod, da bi dosegel spolnitev oziroma ukinitve najemnega razmerja glede zamudnih najemnikov ter njih sledečo prisilno izselitev, so tako v spornem kakor v izvršilnem postopku oproščena taks vsakršne vrste, kamor spada tudi kolkovina.

Člen 18. — Narodni zavod za hiše državnih uradnikov (Istituto nazionale per le case degli impiegati dello Stato) se pooblašča, da sme delovati tudi v Ljubljanski pokrajini, pri čemer je deležen vseh olajšav po prvem odstavku člena 11. in po členu 12. i. sl. te naredbe.

Člen 19. — Ta naredba, ki razveljavlja vse druge, njej nasprotujoče ali z njo nezdružljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 14. septembra 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Desetletnica Italijanskega mobilarnega zavoda

Kakor Zavod za obnovo industrije (Istituto per la Ricostruzione Industriale — IRI), tako je bil v zvezi z ukrepi za sanacijo raznih podjetij po svetovni gospodarski krizi ustanovljen tudi Mobilarni zavod (Istituto Mobiliare Italiano). Zavod za obnovo industrije je v zvezi s tremi velikimi bankami (Banca Commerciale Italiana, Banca di Roma, Credito Italiano) prevzel nalogo finansiranja številnih industrijskih podjetij, Italijanski mobilarni zavod pa daje kot javnopravni zavod kmetovalcem in drugim gospodarstvenikom dolgoročno posojila proti zastavi nepremičnin ter ima tudi pravico izdajati obveznice, ki se trgujejo na italijanskih borzah. Mobilarni zavod, ki je lani tudi v Ljubljani ustanovil svoj podružnični zavod »Emono«, deluje zelo uspešno že deset let. Ko se je po svetovni gospodarski krizi začelo italijansko gospodarstvo spet dvigati in razvi-

jati, je bil Mobilarni zavod vključen v akcijo za finansiranje gospodarstva v kolonijah.

Po bilanci z dne 31. marca letos so znašala vsa posojila zavoda, ki so bila dana podjetjem proti zastavi nepremičnin, nad 13 milijard lir. Poseben oddelek zavoda daje hipoteke na ladje in bo njegovo delovanje posebno važno po vojni, ko bo izvajala Italija svoje velike načrte za povečavo brodogoja. Mobilarni zavod je prevzel tudi vse funkcije likvidiranega zavoda Istituto per il Credito Navale. Lani in letos je izdal za 1133 milijonov lir lastnih obligacij in se je s tem ob tok obligacij povečal na 2629 milijonov lir. Od ogromnega zneska danih posojil je postala lani samo ena postavka v znesku 400.000 lir dubiozna, čisti dobiček pri glavnici 165 milijonov pa je dosegel 61.2 (prejšnje leto 25.4) milijona lir.

Hrvatska industrija

Zagrebski list »Gospodarstvo« je objavil pregled hrvatske industrijske delavnosti. Lani aprila je bilo na Hrvatskem 584 obratov kmetijske in živilske, 454 obratov lesne, 237 obratov električne, 235 obratov tekstilne, 231 obratov stavbene, 131 obratov rudarske, 124 obratov kemične, 120 obratov kovinske, 33 obratov usnjarske, 25 obratov papirne, 16 obratov metalurgične industrije in še 46 raznih drugih podjetij.

Od 10. aprila 1941. do 31. julija 1942. je bilo ustanovljenih 47 novih industrijskih obratov, med katerimi so na prvem mestu obrati kmetijske in živilske industrije, na drugem pa tekstilna, rudarska in kemična podjetja. Nekatera nova podjetja so bila ustanovljena z razmeroma majhnim kapitalom, pri

večini pa je tuja, predvsem nemška in italijanska udeležba. Večina novih podjetij je v Zagrebu, Osijeku, Zemunu, Varaždinu, Karlovcu in Sarajevu.

Med novimi podjetji je 31 delniških družb, 8 samostojnih tvrdk, 4 trgovinske družbe in 4 zadruge.

Vabimo

gradbena, ključavničarska in industrijska podjetja na prostovoljno javno dražbo

gradbenih in ključavničarskih strojev in materiala, ki se vrši v četrtek 15. oktobra 1942. ob 2. uri popoldne na Šmartinski cesti št. 64 poleg nove mitnice v skladišču »Tehna« družbe z o. z. v likvidaciji.

Iz italijanskega gospodarstva

Italijansko-romunski trgovinski sporazum, ki je bil sklenjen dne 29. novembra 1941. in je veljal do 30. septembra letos, je bil podaljšán do konca 1. 1942.

Za poštno hranilne bone velja od 1. oktobra dalje naslednja obrestna mera: boni za 100 lir 4%, za triletno bone 4.25%, za petletne 4.50%, za desetletne 5%, za trinaestletne 5.25%, za šestnajstletne pa 5.50%.

Italijanski agrarni tehniki so imeli svoje stanovsko zborovanje v Perugiji. Zborovanja se je udeležil tudi državni podtajnik v kmetijskem ministrstvu, ki je orisal naloge, ki jih imajo agrarni tehniki v vojni dobi.

Žito kupuje v Albaniji od vlade pooblaščen družba Sasteb, ki tudi sprejema in razdeljuje po deželi vsa uvožena živila in življenjske potrebščine razen onih, ki so namenjene za vojaštvo in državne ustanove.

820.000 kg surove svile bo Italija letos izvozila v Nemčijo. Izvozne cene še niso bile določene. Zaradi znatnega letošnjega pridelka svilениh kokonov bo Italija lahko tudi Franciji, Švici in drugim evropskim državam dobavljala svilo v dosedanjih količinah.

V blagovnem prometu med Italijo in Hrvatsko je z veljavnostjo od 20. septembra omogočen prevoz iz vzhodnega dela Hrvatske čez Madžarsko in Nemčijo v Italijo. Za prevoz veljajo na progi od Osijeka čez Madžarsko do Središča ob Dravi in od tod do Zaloga prevozne postavke po lokalni tarifi sodelujočih železniških uprav, če niso predvidene druge vozninske postavke. Za pošiljke iz Italije v Hrvatsko plača prevozne stroške za italijanske proge pošiljatelj, prevoz po nemških, madžarskih in hrvatskih železnicah pa prejemnik.

Delež Italije pri madžarskem uvozu se je povzpela od 15.7 na 19.2%. V prvem četrtletju lani je bila njegova vrednost 22.9, lani pa 83.5 milijona pengö. Tudi Madžarska je povečala svoj izvoz v Italijo, ki je znašal v prvem četrtletju letos 47.7, lani pa 23.7 milijona pengö, vendar pa zaostajal za vrednostjo italijanskih dobav. Da se doseže izravnava salda, ki je nastal v korist Italije, so bili kontingenti za izmenjavo blaga na novo določeni.

Iz Cirenaike poročajo, da je letošnja žetev v tej deželi kljub vojnim dogodkom zelo dobra. To je zasluga italijanskih kolonistov, ki so kljub težkim časom v polni meri izvršili svojo dolžnost.

Občni zbori

Tovarna zaves »Stora« ima izredni občni zbor 14. oktobra ob 11. dop. v posvetovalnici Zadrúžne gospodarske banke. Na dnevnem redu je sprememba družbenih pravil, zlasti v čl. 7 ter v obrazcih delnic. Tri dni pred zborom je treba položiti najmanj 10 delnic z nezapadlimi kuponi.

Večja proizvodnja v slovaških rudnikih

Po podatkih slovaškega gospodarskega ministra dr. Medrickega je doseglo slovaško rudarstvo nov napredek. Predvsem se je v dveh letih slovaške samostojnosti povečalo pridobivanje rude. Sedaj hoče vlada zvišati proizvodnjo premoga za 20 odstotkov. Nove jame premogovne družbe Handlova so se že začele izkoriščati. Popolne samopreskrbe s premogom pa Slovaška najbrž ne bo mogla doseči, ker nima črnega premoga. S povečanjem proizvodnje rjavega premoga ter zlasti z večjim izkoriščanjem vodnih sil pa bo mogla Slovaška v znatni meri znižati uvoz premoga.

Surovine bolgarske tekstilne industrije

Za svojo tekstilno industrijo je Bolgarija pred leti potrebne surovine po večini uvažala, čeprav se že dolgo pridelovanju bombaža posveča velika pozornost. L. 1930. so obsegali nasadi bombaža okrog 5500 ha, l. 1932. nad 8000 ha, leta 1936. okrog 50.000 ha, letos pa nad 75.000 ha. Pridetek na 50.000 ha je znašal okrog 10.700 ton. Ker so izračunali, da bi morali priti na vsakega prebivalca 3 kg surovega bombaža, bo treba nasade razširiti na najmanj 110.000 ha ter skrbeti, da bo znašal hektarski pridelek najmanj 250 kg. Direkcija za izvoz žita nakupi vsako leto 60 do 70% domačega bombažnega pridelka.

Ker je uvoz bombaža iz čezmorskih dežel preprečen in ker domači pridelek v doglednem času še ne bo zadoščal, je za bolgarsko tekstilno industrijo potreben uvoz

umetnih vlaken. Umetna vlakna dobiva Bolgarija iz Italije in Nemčije, v zadnjem času pa se uveljavljajo tudi načrti domače proizvodnje novih tekstilnih surovin.

Za izvedbo prvega takega načrta se je zavzela žitna direkcija in vlada je že zagotovila svojo pomoč za ustanovitev in ureditev tovarne, ki bo izdelovala naravna tekstilna vlakna iz lubja murve po načinu, ki ga je iznašla neka berlinska znanstvena in podjetniška družba. Nova tovarna bo urejena že letos, v polnem obratu pa bo v prihodnjem poletju, ko bo v svilarški sezoni zbrano lubje murve v vsej deželi. Strokovnjaki nemške družbe so ugotovili, da je v Bolgariji dovolj murvnega lubja za letno proizvodnjo 1500 do 2000 ton vlaken. Stroje za novo podjetje bodo dobili iz Nemčije.

Mednarodni trg rud in kovin

Antimon. Zaradi vojne v Vzhodni Aziji je zelo omejen izvoz iz Kitajske, ki je največji producent antimona. Preskrba Japonske, ki je krila prej samo 4% svoje potrebe z lastno proizvodnjo, se je zboljšala v izdatni meri. Zedinjene države se zatekajo k obsežnim ležiščem antimona v Boliviji in Mehiki, kjer pa rudarstvo še ni dovolj razvito. V Italiji je dobila družba Azienda Minerali Metallici Italiani desetletno koncesijo za izkoriščanje ležišča »Podere Cetinee« v pokrajini Siena.

Krom. V Turčiji so pri Divrileu odkrili novo ležišče kroma, ki je zdaj za dobo 60 let prepuščeno nekemu podjetniku. Povprečna letna proizvodnja kromovih rud v Turčiji je 200.000 ton in je turški delež pri svetovni proizvodnji 15 do 20%. Najizdatnejša proizvodnja v Turčiji je bila l. 1938. (210.000 ton), lani (150.000 ton) pa najbolj pičila.

Severni Ameriki primanjkujejo izostale filipinske dobave, proizvodnja v Južni Afriki pa se znatno dviga. Od l. 1929. do 1939. je narasla od 65.000 na 167.000 ton.

Kositer. Anglijo in USA je hudo prizadel izostanek dobav iz Malajske in Nizozemske Indije, ki sta dajali skoraj dve tretjini svetovne proizvodnje kositra. Najnovejši pregled ostale proizvodnje kositra je po navedbi tednika »Südost-Echo« naslednji:

Bolivija 40.000 ton, Nigerija 20 tisoč ton, Belgijski Kongo 18.000 ton, Avstralija 4.000 ton, Mehika 3000 ton, Vel. Britanija 2500 ton, Afrika brez Belgijskega Konga 1850 ton, Argentina 1000 ton. Iz Bolivije so dobili letos v prvih petih mesecih samo 15.000 ton in bo tako težko dosežena predvidena letna proizvodnja 40.000 ton. Več, kakor so pričakovali, bo dala samo Argentina, kjer so odkrili nova ležišča.

Molibden. Pri svetovni proizvodnji je Mandžukuo na tretjem mestu, lani in letos pa se je proizvodnja precej povečala. Za pridobivanje molibdena je bila nedavno ustanovljena velika japonska podjetniška družba.

Preskrba Švedske je ogrožena, ker so izostale dobave norveških rud, iz katerih so pridobivali tako zvani fero-molibden. Normalna letna potrošnja Švedske je bila 150 ton molibdena. Novo ležišče molibdena so odkrili na Finskem.

Nikelj. Ker se je v USA močno povečala potrošnja niklja v vojni industriji, skušajo povečati produkcijo v Alaski, Braziliji, Portoriki in Kubi. Kubanska ležišča cenijo na 2 milijona ton rude, ki pa vsebuje samo 1.5% niklja. Za nove rudniške obrate so določili že lani 20 milijonov dolarjev, napredka pri proizvodnji pa še ni mogoče zaznamovati.

Celuloza iz trstike

V prizadevanju, da bi se zmanjšala velika potrošnja lesa v papirni in tekstilni industriji, se je posvetila pozornost raznim vrstam trstike, rogoza in ločka, ki so do slej brez prave koristi obraščale velike površine. Trstika, ki jo porožemo ali pokosimo, se ob letu sama obnovi in brez zastoja so vsako leto na razpolago ogromne količine njenih vlaken za industrijsko uporabo in predelavo.

En hektar trstike da na leto 9000 do 10.000 kg tekstilnih vlaken, dočim je hektarska pridobitev pri bombažu 200, pri lanu 500, pri konoplji pa 1200 kg tekstilnih vlaken. Kemično-tehnična pot pridobivanja celuloze iz trstike sicer ni enostavna in zahteva tudi precej dela in stroškov, ki pri bombažu, lanu in konoplji odpadejo, zato pa so zaloge neizčrpne in pri pridelovanju ali pridobivanju ni nobenih stroškov.

Med deželami, ki so se zavzele za pridobivanje celuloze iz trstike, je Italija na prvem mestu. Celo v severni Italiji izkoriščajo že nekaj let vrsto trstike »arnudo donax«, ki daje po triletnem razvoju letno

časna letna proizvodnja njenega obrata pa bo 120.000 ton celuloze.

Veliki načrti so v zvezi z bolnotno rastjo trstike in ločka v donavski delti. Razne vrste trstike so obrasle nad 400.000 ha in bi se lahko dobilo na leto do 20 milijonov ton posušenega materiala za industrijsko predelavo. Koncern I. G. Farbenindustrie se že pogaja z raznimi romunskimi podjetniškimi družbami o izkoriščanju ogromnih kompleksov trstike, ki so do slej dajali samo steljo ter skromno kurivo, a bi lahko dajali dovolj celuloze za vso južno-vzhodno Evropo. Znatne količine trstike bi se dale izkoriščati tudi v Bolgariji in še nekaterih drugih evropskih deželah.

Kakor v skupnem gospodarstvu celinske Evrope, tako bi bilo izkoriščanje trstike zelo važno tudi v gospodarstvu posameznih dežel. Nekatere dežele z velikimi zalogami trstike imajo slabo razvito papirno in tekstilno industrijo, ki bi pri izkoriščanju doslej neopaženega prirodnega bogastva prišla do prave veljave in velikega napredka.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Hrvatski delavci v inozemstvu

Zagrebski list »Gospodarstvo« je objavil pregled hrvatskega izseljenstva od l. 1873. dalje. Večina hrvatskih izseljencev je bila nekada v čezmorskih deželah. Od leta 1921. do 1929. je zapustilo svojo domovino 79.832 Hrvatov. Velika večina je šla v Ameriko, v evropske dežele pa samo blizu 9 odstotkov. Od l. 1933. do 1938. je šlo 10.393 Hrvatov v čezmorske, 10.500 pa v razne evropske dežele. V Nemčijo hodijo hrvatski delavci v večjih skupinah šele od l. 1939. Takrat jih je šlo 5112, naslednje leto že 15.428, lani 85.144, letos v prvem polletju pa okrog 100.000. Pred letom 1939. je bilo letno povprečje hrvatskih izseljencev za Nemčijo komaj 300. Od julija 1941. do aprila 1942. so hrvatski delavci v Nemčiji poslali v domovino 299 milijonov kun od svojih zaslužkov.

Javna dela v Srbiji

Srbski ministrski svet je določil za izvedbo javnih del 3 milijarde dinarjev. Od tega pride za ceste in mostove 1 milijarda in 200 milijonov, za melioracije in asanacije 450 milijonov, 50 milijonov za vodovodne naprave, 311 milijonov za javna poslopja in kmetijske ustanove, 5 milijonov za električne naprave, 30 milijonov za regulacijo hudournikov, 100 milijonov za plovbo po rekah, ostanek pa je na razpolago gospodarskemu ministarstvu za izvedbo nujnih, doslej nepredvidenih javnih del.

Gospodarske vesti

Kdor uporablja premog, koks ali drva za centralno kurjavo (tudi etažno) mora do 8. oktobra prijaviti Pokrajinskemu korporacijskemu svetu, uradu za kurivo: 1. izvor kotla centralne kurjave, 2. ogrevno površino kotla, 3. število in čas uporabe morebitnih rezervnih kotlov. Kdor te prijave ne vloži, bo izključen od dobav goriva.

Hrvatski Državni propagandni in informacijski urad je ustanovil v Zagrebu svojo lastno knjižarno in založništvo »Večbit«.

Med Slovaško in Hrvatsko je bil sklenjen dogovor o poštne prometu ter je stopil ta dogovor 1. oktobra v veljavo.

V Zagrebu se je ustanovila delniška družba »Obnova« za trgovanje s starimi predmeti. Glavnica družbe znaša 30 milijonov kun, od katerih je bilo dosedaj vplaćanih 10 milijonov kun. Družba ima podružnico v Sarajevu.

Hrvatska je proizvela v l. 1941. nad 1900 ton tanina ter je s tem Hrvatska glede proizvodnje tanina takoj za Nemčijo.

Poštni nabiralnik se mora v večjih hrvatskih mestih namestiti za vsako stranko v vsaki hiši, ki ima več ko eno nadstropje. To se mora izvesti do 30. aprila 1943. V mnogih evropskih vlemestih je to že davno uvedeno ter se je s tem poštna dostava znatno pospešila.

Srbsko kmetijsko ministarstvo je naročilo v Nemčiji več sto merinov, da se zboljša srbsko ovčarstvo.

Po naredbi Centrale za kože v Srbiji morajo vsa industrijska podjetja in obrtniški obrati prijaviti vse svoje zaloge izdelanih in ne še izdelanih čevljev.

Med Madžarsko in Srbijo je bilo dogovorjeno, da bo Madžarska dobavila Srbiji 20.000 kubčnih metrov drv.

V Mladenovcu v Srbiji so krajevne oblasti izdale naredbo, da dobi sol, olje, sladkor in druga monopolizirana živila samo tisti, ki je plačal vse državne davke, občinske doklade in druge javne prispevke.

Bolgarske kmetijske šole morajo po odredbi kmetijskega ministarstva posaditi 2 ha šolskega vrta s kavčukovo rastlino.

Proizvodnjo oljčnega olja v Grčiji cenijo na 700.000 stotov.

Potrošnja krompirja je bila na Madžarskem racionalirana. Prevoz krompirja po železnici je dovoljen samo proti posebnemu dovolilu.

Slovaške žage morajo po naredbi vlade najmanj 30% svoje proizvodnje rezervirati za domači trg.

Na Slovaškem izdelujejo sedaj nov stavbeni zakon, s katerim se bodo spremenile vse dosedanje stavbene določbe.

Letos je bilo v madžarskih gozdovih pridobljeno 150 vagonov smole.

Nemški drž. podtajnik za prehrano Backe je izjavil, da se je kmetijska proizvodnja Nemčije znatno zvišala in da bo zato v četrtem vojnem letu več na razpolago maslo, mleka in presnega masla kakor kdaj koli prej.

Zaradi vedno bolj občutnega pomanjkanja premoga je Švica odredila še večje varčevanje z električnim tokom. Ulična razsvetljava se zmanjša za 50%, reklamna razsvetljava industrijskih in trgovinskih obratov pa je dovoljena le do 20. ure.

Delovni čas je bil v Franciji podaljšan od 40 na 48 ur tedensko. Zaradi podaljšanja delovnega časa se bodo zvišale plače delavcev in nameščencev za 20 odstotkov.

V Franciji se je ustanovil poseben odbor z nalogo, da pospešuje gradnjo lesenih ladij. Od industrijskih, trgovinskih in gospodarskih podjetij se bo pobirala v ta namen posebna pristojbina.

V mirnem času je Anglija pridobivala na leto 240 milijonov ton premoga, od katerih je izvozila 44 milijonov ton. Sedaj pa pridobiva na leto samo 200 milijonov ton. Ta proizvodnja bi prav za prav morala za kritje domače potrebe zadostovati, dejansko pa Angliji manjka na leto 20 do 25 milijonov ton premoga.

Denarstvo

Hranilne vloge v bolgarskih denarnih zavodih so se letos zvišale za 3.375 milijonov levov ter so dosegle 30. junija 1942 že 24.396 milijonov levov.

Novo turško obrambno posojilo v višini 150 milijonov turških funtov je bilo prepisano za 50.000 funtov.

Severno ameriške države so investirale v države Južne Amerike 4.1 milijarde dolarjev kapitala, t. j. 36 odstotkov vseh severno-ameriških investicij v druge države.

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengono usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Stilicone 39